

Analytická filozofia na vzostupe

5 týždňov, 4 konferencie, viac ako 750 aktívnych účastníkov. Taký je sumár akcií orientovaných na analytickú filozofiu v rozmedzí od augusta do septembra 2017. Bez akéhokoľvek zveličenia si dovoľím vyhlásiť, že analytická filozofia kraľuje začiatku nového akademického roka. Nás môže určite tešiť, že všetky akcie sa uskutočnili v podstate len na skok z Českej republiky: Mníchov (ECAP9), Stará Lesná (XXI. CSSAF), Salzburg (SOPhiA), Bochum (PLM4).

V rozmedzí od 21. do 26. augusta sa uskutočnilo v poradí už deviate pokračovanie *The European Congress of Analytic Philosophy* (ECAP9). Ide o najvýznamnejšiu a najväčšiu akciu organizovanú pod záštitou Európskej spoločnosti pre analytickú filozofiu (ESAP), ktorá sa opakuje v pravidelných 3-ročných intervaloch. Tento ročník sa uskutočnil v priestoroch LMU v Mníchove pod záštitou prof. Stephana Hartmanna. Po obsahovej aj organizačnej stránke išlo o veľmi kvalitnú konferenciu. Pochvala organizátorom patrí najmä za to, že sa im podarilo udržať všetky paralelné sekcie v jednej budove napriek až neuveriteľnému počtu viac než 500 prezentovaných príspevkov. Z prednášajúcich by som vyzdvihol príspevok prof. Rey Langton, ktorá sa pozrela na tému blokovania „hate speech“ (prejavov nenávisťi) cez optiku Austinovej teórie rečových aktov. Za zmienku určite stojí aj príspevok prof. Pierra Jacoba, v ktorom kritizoval enaktivistický prístup k vysvetleniu čítania mysle („mindreading“). Zo známejších mien predniesli svoje prednášky aj Hans Johann Glock, Peter Pagin, Kathrin Glüer, alebo Elliott Sober. Pozitívom je pomerne veľký počet prednášajúcich z českých univerzít a akadémie vied – cca. 15, ktorý poukazuje na silnejúci trend internacionalizácie českej filozofickej scény. Naopak, veľkým prekvapením je pre mňa neúčast' analytických filozofov pôsobiacich na Slovensku. Bohužiaľ, podobnú situáciu budem musieť skonštatovať aj v prípade CSSAF. Dúfajme, že o tri roky to bude lepšie. Výročný desiaty ročník sa uskutoční v Utrechte pod záštitou prof. Daniela Cohnitza.

Len štyri dni po skončení ECAP9 sa v krásnom prostredí Vysokých Tatier už po 21. krát uskutočnilo *Česko-slovenské sympóziu k analytickej filozofii* (CSSAF). Organizačne akciu za Filozofický ústav SAV rutínérsky zastrešoval Marián Zouhar za

výdatnej asistencie Miloša Kosterca. Miloš Kosterec sa svojej novej úlohy organizátora zhostil viac než znamenite a je veľkým príslubom, že aj ďalšie ročníky CSSAF dopadnú rovnako dobre. Tradične ide o akciu s priateľskou atmosférou, na ktorej zdieľajú medzi sebou svoju aktuálnu prácu predstavitelia česko-slovenskej analytickej filozofie. Tento rok sme mohli vidieť 31 príspevkov z rôznych oblastí. Pomerne silné zastúpenie mala logika a formálna sémantika, na ktorú dozeral stále aktívny prof. Materna. Z hľadiska účastníkov išlo o veľmi dobrý mix mladej, strednej aj staršej generácie a zdá sa, že o budúcnosť analytickej filozofie u nás sa nemusíme strachovať. Ako jediné negatívum vidím slabšiu účasť zo slovenskej strany. Z pohľadu na zúčastnené univerzity sa totiž môže zdať, že analytická filozofia na Slovensku končí v Trnave. Česť zvyšku Slovenska zachraňovala výprava z Banskej Bystrice, za čo im patrí veľká vďaka. Verím, že snaha organizátorov priblížiť fungovanie tejto akcie štandardným konferenciám pomôže prilákať záujemcov z iných slovenských univerzít. Presvedčiť sa o tom budeme môcť už budúci rok v Prahe.

Od 13. do 15. septembra prebiehal v Salzburgu 8. ročník konferencie pre študentov magisterského a doktorského štúdia *Salzburg Conference for Young Analytic Philosophy 2017* (SOPhiA 2017). Ide o konferenciu, ktorá nie je u nás veľmi známa. Určite si ale zaslúži pozornosť a všetkým študentom ju vrelo odporúčam. Napriek pomerne krátkej tradícii si SOPhiA získala veľmi dobré meno a tento rok hostila viac než 120 mladých analytických filozofov nielen z Európy. To ju radí medzi najväčšie študentské konferencie zamerané na analytickú filozofie vôbec. Okrem študentských príspevkov každoročne hostí aj niekoľko pozvaných prednášok a workshopov. Pre našich študentov je to skvelá príležitosť ako si porovnať schopnosti so študentmi z prestížnych univerzít ako Oxford, Cambridge, či Mníchovskej LMU.

Poslednou konferenciou bol štvrtý ročník *The Philosophy of Language and Mind Conference* (PLM4), organizovaný pod záštitou rovnomennej asociácie v dňoch 21. – 23. 9. 2017. Tento rok konferenciu hostila Ruhr University Bochum. Cieľom PLM je dlhodobo združovať výskumníkov z oblastí filozofie jazyka a mysle pracujúcich v prestížnych európskych výskumných centrách a propagovať ich prácu. Aj tento rok sme mohli vidieť príspevky takých zvučných mien ako Ema Borg, Max Kölbel, či Markus Werning. Celkovo sa na konferencii predstavila necelá stovka aktívnych účastníkov. Vzhľadom k veľkému množstvu abstraktov sa organizátori rozhodli pre, v humanitných vedách, stále pomerne netradičný formát a niektoré z príspevkov boli predstavené formou tzv. „posterov“. Hlavne pre začínajúcich filozofov je to skvelý spôsob ako prezentovať svoju prácu na prestížnom podujatí a ja osobne hodnotím tento experiment veľmi pozitívne.

Aj vďaka podpore Filozofickej fakulty UHK a Filozofického ústavu AVČR som mal možnosť zúčastniť sa na všetkých štyroch konferenciách. Stretnúť také veľké množstvo filozofov a vidieť také veľké množstvo príspevkov v krátkom čase dá človeku

skvelý prehľad o témach, ktoré sú momentálne v rámci analytickej filozofie v popredí. Môj osobný záujem toto zhrnutie určite skresľuje, a preto sa aj otvorene obmedzím prevažne na hodnotenie filozofie jazyka. V tej môžeme dlhodobejšie badať dva prúdy. V sémantike je to záujem o kontextualizmus v rôznych podobách (Francois Recanati, Ema Borg). Na druhej strane majú slušné zastúpenie témy venujúce sa pragmatickým aspektom používania jazyka. Hlavne ide o súčasné aplikácie Austinovej teórie rečových aktov do rôznych oblastí presahujúcich filozofiu jazyka – gender studies, slurs, hate speech, a podobne (Rea Langton). Čoraz väčšie uplatnenie sa nachádza aj pre štatistické metódy – hlavne bayesianizmus – pri skúmaní prirodzeného jazyka a percepcie (Markus Werning, Kathrin Glüer).

Zaujímavé je sledovať aj nové trendy, ktoré sa začínajú objavovať. Vo filozofii jazyka je to príklon k lingvistickým témam v podobe kategorizácie prídavných mien do rôznych typov – multidimenzionálne, subjektívne, evaluatívne (Teresa Marques). Vzhľadom na súčasnú spoločenskú situáciu si tiež dovoľm v epistemológii predpovedať veľkú budúcnosť téme konšpiračných teórií (Daniel Cohnitz, u nás Filip Tvrďý).

V priebehu týchto päť týždňov boli dávané analytickej filozofii rôzne prívlastky – medzinárodná, európska, domáca, mladá. Ja by som si dovoľil pridať ešte jeden – živá. Vysoká účasť aj kvalita príspevkov na všetkých štyroch konferenciách poukazujú na fakt, že analytická filozofia je v Európe na vzostupe. Je to trend, ktorý je výsledkom poctivej práce ľudí vo výskumných inštitúciách a na katedrách. Tí vytvorili stabilný základ, na ktorom môže analytická filozofia do budúca stavať.

<http://analyticphilosophy.eu/ecap9/>

<http://www.klemens.sav.sk/fiusav/?q=sk/content/cssba2017>

<https://www.sbg.ac.at/sophia/SOPhiA/2017/languages/en/>

<http://www.ruhr-uni-bochum.de/phil-lang/PLM4/>

Matej Drobňák

Filozofická fakulta
Univerzita Hradec Králové
Rokitanského 62, 500 03 Hradec Králové
matej.drobnak@uhk.cz